

ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ: ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΚΑΙ ΧΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΔΟ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Εργασία στο μάθημα της Ιστορίας.

Μαθήτρια: Πελαγία - Φωτεινή Θεοδωράκη. Τμήμα: Β2'

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ

Εβρισκόμενος στην
Κωνσταντινούπολη,
η Αγία Σοφία ή ο
Βυζαντινός Ναός της
Ύπατης Σοφίας του
Ένσαρκου Λόγου του
Θεού, όπως είναι η
επίσημη ονομασία
της, επιβλέπει την
Πόλη εδώ και πάνω από
16 αιώνες συνδέοντας
γραμματικά το
παρελθόν της με την
πλούσια κοινωνική
και οικονομική
ιστορία της.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ - ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΤΟΥ ΝΑΟΥ

- Ο πρώτος ναός της Αγίας Σοφίας θεμελιώθηκε επί Κωνσταντίνου Α' το 337 μ.Χ. (επτά χρόνια από τα εγκαίνια της Νέας Ρώμης) ως φόρο τιμής για την καινούρια πρωτεύουσα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Η ανέγερσή του αποπερατώθηκε από τον γιο του Κωνσταντίου Β' και ολοκληρώθηκε το 360, όποτε τελούνται και τα θυρανοίξια από τον Επίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως Ευδόξιο.
- Δεν περνάει και πολύς καιρός και ο ναός πυρπολύται το 404 από τους οπαδούς του Ιωάννη του Χρυσόστομου, που είχε εξορίσει ο αυτοκράτορας Αρκάδιος πιεζόμενος απ' τη σ'ξυγό του, Ευδοξία.
- Η Εκκλησία οικοδομείται, λοιπόν, εξ αρχής τα επόμενα χρόνια, από τον Θεοδοσιο Β' και τα εγκαίνια της τελούνται το 415.
- Καταστρέφεται από τους οπαδούς του Πατριάρχη, ο οποίος είχε μια διαμάχη με τον αυτοκράτορα.

➤ Κατά τη Στάση του Νίκα το 532, ο Ιουστινιανός Α' τη βλέπει να πυρπολείται για άλλη μια φορά στην ιστορία της και αποφασίζει να την ξαναχτίσει με έναν μεγαλοπρεπέστατο τρόπο.

➤ Ο αυτοκράτορας προσλαμβάνει τους αρχιτέκτονες και γεωμέτρους Ανθέμιο από τις Τράλλεις και Ισίδωρο από τη Μίλητο της Μ. Ασίας να φιλοτεχνήσουν το

- 20 χρόνια μετά τα πρώτα αυτά εγκαίνια, εξαιτίας των σεισμών του 553 και του 557, ο τολμηρότατος θόλος της εκκλησίας κατακρημνίζεται.
- Την εκ νέου ανέγερσή του αναλαμβάνει ο ανιψιός του Ισιδώρου, ο Ισίδωρος ο Νεότερος, ο οποίος τον κάνει ακόμα πιο εντυπωσιακό σχεδιαστικά.
- Στις 24 Δεκεμβρίου του 563 υπό τον Πατριάρχη Ευτύχιο πραγματοποιούνται τα δεύτερα εγκαίνια παρουσία του Αυτοκράτορα και του λαού της Κωνσταντινούπολης.

Ένα μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς ήταν έτοιμο να μακροημερεύσει...

ΧΡΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

➤ Η Αγία Σοφία αποτέλεσε σε όλη τη διάρκεια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας την έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου της Πόλης και υπήρξε το μεγαλύτερο αστικό χριστιανικό κέντρο. Εκεί:

1. αποθέωναν τους νέους αυτοκράτορες και γινόταν η στέψη τους,
2. πενθούσαν τις εθνικές τραγωδίες,
3. θρηνούσαν τις συμφορές και
4. πανηγύριζαν τους θριάμβους τους οι Βυζαντινοί.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΔΟΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

- Η Μεγάλη Εκκλησία λειτουργούσε καθόλη τη διάρκεια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας ως ορθόδοξος καθεδρικός ναός της Πόλης.
- Την περίοδο των Σταυροφοριών (1204-1261), μετατρέπεται σε ρωμαιοκαθολικό ναό.
- Έναν μήνα μετά την ανάκτηση της πρωτεύουσας από τους κατακτητές, ο Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος την επαναφέρει στην ορθόδοξη λατρεία της κατά τη στέψη του εκεί στις 15 Σεπτεμβρίου 1261.

➤ Με την Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς στις 29 Μαΐου 1453 και την επικράτηση των Τούρκων, η Αγία Σοφία μεταμορφώνεται σε μουσουλμανικό τέμενος. Πλέον:

1. περιβάλλεται από τους τέσσερις χαρακτηριστικούς μιναρέδες της,
2. οι τοιχογραφίες του εσωτερικού της ασβεστώνονται, μιας και η απεικόνιση του ανθρώπινου σώματος θεωρείται βλασφημία για το Ισλάμ.

➤ Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια της άλωσής της από τους Φράγκους υφίσταται τεράστιες ζημιές.

ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΧΡΗΣΗ

Το 1934 ο Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ, στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού της Τουρκίας, μετέτρεψε το τέμενος σε μουσειακό χώρο (Ayasofya Müzesi). Σήμερα ο ναός εξακολουθεί να είναι μουσείο, ενώ πραγματοποιούνται σε αυτόν πολιτιστικές εκδηλώσεις, μερικές απ' τις

Π Η Γ Ε Σ

➤ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

- <https://www.newsbeast.gr/weekend/arthro/2268873/i-istoria-tis-agia-sofias-tou-diachronikou-simvolou-tis-orthodoxis-pistis>
- [https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CE%A3%CE%BF%CF%86%CE%AF%CE%B1\(%CE%9A%CF%89%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CF%8D%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B7\)](https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CE%A3%CE%BF%CF%86%CE%AF%CE%B1(%CE%9A%CF%89%CE%BD%CF%83%CF%84%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CF%8D%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B7))
- <https://www.youtube.com/watch?v=gzkpU7yu6so>
- <https://www.protothema.gr/stories/article/777278/i-agia-sofia-tis-konstadinoupolis/>
-

➤ ΕΙΚΟΝΕΣ:

- <https://enromiosini.gr/arthrografia/%CE%B5%CF%80%CE%AF-%CF%83%CE%B5%CF%80%CF%84%CE%BF%CE%AF%CF%82-%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%BD%CE%B9%CE%BF%CE%B9%CF%83-%CF%84%CE%B7%CF%83-%CE%BC%CE%B5%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%B7%CF%83-%CE%B5%CE%BA/>
- <https://www.protothema.gr/stories/article/777278/i-agia-sofia-tis-konstadinoupolis/>
- http://vizantinaistorika.blogspot.com/2014/09/blog-post_17.html
- <https://www.vimaorthodoxias.gr/san-simera/san-simera-themeliosi-tis-agias-sofias-stin-konstantinoupoli/>
- <http://www.eurokerdos.com/i-agia-sofia-paramenei-moyseio/>
- <https://xfd.gr/ta-nea-mas/%CE%B1%CE%B8%CE%AE%CE%BD%CE%B1-%CF%84%CE%B1-%CE%BD%CE%AD%CE%B1-%CE%BC%CE%B1%CF%82/%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%80%CF%8C%CE%BB%CE%B7-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%BF%CE%BD%CE%B5%CE%AF%CF%81%CF%80%CE%BD-%CE%BC%CE%B1%CF%82/>
- <https://www.tilestwra.com/etsi-akougotan-psalmodia-stin-agia-sofia/>